

„JAHIKOERTE JAHIOMADUSTE KINDLAKSTEGEMINE KOPRA LEIDMISEL LOODUSLIKES URGUDES“ KATSE EESKIRI

Kinnitatud EKL Volinike Koosolekul 28.06.2022

1. Eesmärk

- 1.1. Selgitada aretuse jaoks välja urujahiks sobivad koerad.
- 1.2. Testida koerte võimekust töötamisel koprale looduslikes urgudes.

2. Katse korraldamise tingimused

- 2.1. Katseid korraldatakse vastavalt käesolevas eeskirjas toodud erinõuetele ja EKL Jahikatsete Üldeeskirjale.
- 2.2. Katse viiakse läbi kobrastele jahipidamiseks lubatud ajal kobraste poolt asustatud elupaigas jahipidamise käigus koos kobraste kütimisega.
- 2.3. Katse korraldaja vastutab jahipidamist reguleeritavate õigusnormide järgimise ja ohutuse eest.
- 2.4. Katse soorituse juures võivad viibida koerajuht, kohtunik, abilised (vähemalt 3), katse eest vastutav isik, kuni 2 harjutuskohtuniku ning korraldaja poolt määratud kütid.
- 2.5. Katset korraldatakse kopraurgudes kobraste elupaigas, kus on ilmselged värsked elutegevuse jäljed.
- 2.6. Üks kohtunik võib hinnata maksimaalselt 5 koera päevas.
- 2.7. Koerte katsel osalemise järjekord loositakse.
- 2.10. Koera turvalisuse huvides võib kasutada ururadarit koera töö kontrollimiseks, ent mitte hindamisel.
- 2.11 Koeri katsetatakse üksikshaaval.

3. Nõuded osavõtjale

- 3.1. Katsel võivad osaleda koerad, kellega on Eestis lubatud jahieeskirjade kohaselt urujahti pidada ning kellel on EKL või mõne muu FCI riigi tõutunnistus ning kes täidavad EKL vaktsineerimise nõudeid.
- 3.2. Katsel osalev koer peab olema vähemalt 1 aasta vanune.
- 3.3. Katsel ei saa osaleda värssete vigastusega, haiged koerad ning emased koerad 30 päeva enne ja 45 päeva pärast poegimist.
- 3.4. Indleva emase koeraga võib tulla eksami alale ja eksamit sooritada siis, kui teised samal päeval eksamile registreeritud koerad on eksami lõpetanud.

4. Nõuded urgudele ja koprajahi iseärasused, abistamine katse ajal

- 4.1. Katsel edukuse huvides tuleb kinni pidada järgmistest nõuetest ja korraldada hädavajalikud eeltööd:

a) antud katsel määratud vastutav isik määrab koos kohtunikuga osavõtjate (kahvamehed, kütid, abilised, koerajuht) ülesanded, asukohad ja tegutsemise korra ettevalmistustööde käigus ja katse ajal ning määrab urgude alale sisenemise korra ning tingimused

b) vajadusel tuleb enne katse algust korraldada liigse vee äravool (avada tammid)

c) urgudele lähenetakse vaikselt, et vältida ulukite enneaegset põgenemist;

4.2. Koprajahi iseärasused võrreldes teistele ulukitele peetava urujahiga:

4.2.1. Keerukates ja keskmise keerukusega urgudes on kobrastel võimalik sukelduda veealustesse käikudesse, kus uluk jääb koerale kättesaamatuks.

4.2.2. Tuleb arvestada, et vees olev kobras on ujuvale koerale ohtlik ja võib koera vigastada.

4.2.3. Ohutuse huvides on antud katsel lubatud kohtuniku loal keerukates ja vesilukuga urgudes koera abistamine rajades täiendavaid sissepääse vesilukus olevale koprale juurde pääsemiseks.

4.2.4. Koera poolt välja aetud vette sukeldunud kopra väljaajamiseks võivad abilised urgude peal trampida.

4.3. Katseid viiakse läbi urgudes, millel on vähemalt 2 väljapääsu või ühe väljapääsuga hargnevate käikudega urgudes, kus väljapääs avaneb vette enne vee alla laskmist.

4.4. Urgude erinev raskusaste mõjutab oluliselt jahikatse tulemuse hindamist, mistõttu määratletakse katsetamise eel ja vajadusel korrigeeritakse katse ajal uru raskuskategooriat.

4.5. Urud liigitatakse kolme raskuskategooriasse:

- keerukad urud
- keskmise keerukusega urud
- lihtsad urud.

Uru raskusaste määratakse ja fikseeritakse katse protokollis peale katse sooritamist.

4.6. Klassifitseerimise üldpõhimõtte:

Raskuskategooria	Väljapääsude arv
Keerukad urud:	
• Urud turbasel alal, alumised urud vee all, nn vesilukkudega urud	5 ja enam
• Urud mineraalmaal, mille juurde kuulub kuhilpesa, alumised käigud vee all.	5 ja enam
Keskmise keerukusega urud:	
• Urud, mille juurde kuulub kuhilpesa mineraalmaal läbimõõduga üle 2 meetri, osa alumisi väljapääse osaliselt vee all.	5 ja enam
• Urud mineraalmaal kraavikaldas, oru või jääraaku kaldas. Käikude üldpikkus 10 või enam meetrit.	3 - 5
Lihtsad urud:	
• Urud mineraalmaal kraavikaldas, oru või jääraaku kaldas. Urgude üldpikkus kuni 10 meetrit	3 - 5

5. Katsetamise käik

5.1. Katse algul tutvustab kohtunik eksami käiku ja eeskirja.

5.2. Katse kestus on kuni 3 tundi. Koer peab hindamiseks töötama vähemalt 15 minutit. Kui kobras põgeneb ilma koera olulise sekkumiseta (üheselt mõistetavat tööd), jätkatakse katset.

5.3 Töötamise katkestamise üldaja hulka ei arvestata aega, mida koer kulutab janu kustutamiseks, loomulike tarvete rahuldamiseks või väljub urust nn jahutamiseks.

6. Töötamine kopralt

6.1. Koerajuht vabastab koera kohtuniku vaikse märguande peale kohtuniku poolt määratud kohas.

6.2. Lõast ja kaelarihmast vabastatud koer peab hakkama kindlaks tegema kopra asukohta, sisenedes urgu või andes urulael või kuhilpesal kraapimisega märku kohast, kuhu on vaja teha koerale urgu sisenemiseks avaus.

6.3. Kui koer väljub tööle hakkamata 5 minuti jooksul urust, võib koerajuht teda suunata teisi urgusid kontrollima ja vajaduse korral kaevata koos abilistega koera jaoks täiendavaid sisenemisavasid urgudesse.

6.4. Kui koera sisenemisel urgu alustab kobras liikumist, peab koer talle kiiresti lähenema, teda visalt jälitama ja aktiivse haukumise, sundima lühima aja jooksul urust väljuma või vette sukelduma.

6.5. Kui kobras hakkab mingis urusüsteemi osas ennast kaitsma, peab koer järelejätmatult haukudes ja töötades sundima kobrast urust väljuma või vette sukelduma. Kui vastane on kobras, kes peatub tupikus nii, et koer teda välja ajada ei suuda, peab koer vähemalt 10 minutit töötama kuni jahimeestelt abi saabumiseni.

6.6. Koprajahi eripära: veega üleujutatud urgudes võib kobras varjuda vesiluku taha või sukelduda. Sel ajal võib koer haukumise katkestada. Uluki sukeldumisest tingitud töö katkemine on loomulik, koer võib urust väljuda ja otsida aktiivselt muid võimalusi kopralt ligipääsuks.

6.7. Urust väljunud ja kahvadest pääsenud põgenevat kobrast võib küttida selleks määratud isik, pidades kinni ohutusnõuetest. Juhul, kui urgudes paikneb rohkem kopraid, siis positiivse töö korral koerale teist tööd ei anta.

6.8. Üldjuhul koera samal päeval teistes urgudes ei katsetata. Kui aga kohtunikul mingitel põhjustel polnud võimalik esimeses urus koera tööd lõplikult hinnata, võib antud koera katsetada samal päeval teistes urgudes.

6.9. Koera hindamise lõpetamisest annab märku kohtunik.

7. Hindamine

Hinnatakse sooritanud (suurepärase, väga hea, hea) või mitte sooritanud. Protokolli kirjutatakse koera töö täpsem kirjeldus.

7.1. Urutöö hindamine.

IDEAALTÖÖ. Hinnatakse järgmisi tööelemente

1. Otsing - koera võime kobras suure huviga, energiliselt ja kiiresti üles otsida. Nii maa peal, kui urus.

2. Jälitamine – koera võime jälitada kobrast mööda urukäike nii kindlalt ja kiiresti, et kobras on sunnitud võimalikult lühikese aja jooksul urust väljuma.

3. Julgus ja hasartsus – koera omadus ajada kobrast nii, et töö lõpeb kopra urust väljaajamisega; koer haugub kurjalt kopra peale ja ei karda tema rünnakuid ning oskuslikult põikleb kopra rünnakute eest.

4. Visadus – katkematu, püsiv, vastupidav ja tõrkumatu töötamine kogu katsetamise vältel.

5. Hääl – tugev, kaugele kostuv, tõule omase tämbriga.

7.2. Koera jahiomaduste hindamise näitajad ja normatiivid

7.2.1. Otsing ja jälitamine

1. Suurepärane - kui koer peale löast vabastamist hakkab intensiivselt, suure huviga otsima, iseseisvalt leiab üles kopra varjekoha, siseneb urgu ja hakkab energiliselt tööle.

2. Hea - kui koer vajab käsklust urgu sisenemiseks, innustamist, kuid hakkab tööle. Töötamise ajal koer perioodiliselt väljub urust, ei jälita energiliselt, pöördub urgu tagasi.

3. Rahuldav - kui koer vajab urgu sisenemisel 2-3 kordset käsklust, innustamist. Jälitamisel koer korduvalt väljub urust, läheb tagasi viivitusega, peab kopra üles leidma

7.2.2. Julgus ja hasartsus

1. Suurepärane - kui koer töötab koprale kartmatult ja hasartselt ning olles loomaga vahetus kontaktis, sunnib teda peale töö alustamist urust väljuma. Kopra väljudes jälitab hasartselt kopra tabamiseni (kinni püüdmiseni).

2. Hea - kui koeral läheb aega, et sundida kobrast väljuma või vesilukku sukelduma, väljub korduvalt, otsides teist lähenemist, jääb urus haukudes kaugele koprast.

3. Rahuldav - kui koer katkestab korduvalt töö, käies väljas, töötamisel hoiab kopraga distantssi, ei tööta aktiivselt, kuid töö on positiivne.

7.2.3. Visadus

1. Suurepärane - kui koer töötab iseseisvalt, katkematult, püsivalt ja tõrkumatult kogu katsetamise aja

2. Hea - katkestab töö 2 korda või enam, kuid siseneb iseseisvalt urgu, töötab iseseisvalt

3. Rahuldav - katkestab töö rohkem, kui 2 korda, vajab uuesti sisenemiseks käsklust, kuid töö on positiivne.

8. Koera töö jäetakse hindamata (mitterahuldav töö)

1. Koer ei allu käskudele või on agressiivne inimeste suhtes

2. Koer ei leia 2 tunni jooksul kobrast või ei aja kobrast urust välja

3. Mistahes töötamise staadiumis ei jätkata koer katkestatud tööd 10 minuti möödudes

4. Katsetamine lõpetatakse, kui

4.1. pärast urgu sisenemist ei alusta koer tööd 15 minuti jooksul ja jääb urgu

4.2. kui koerajuht ei täida kohtuniku või vastutava korraldaja korraldusi

5. Koera töö jäetakse hindamata, kui kohtunik mingil põhjusel ei saa hinnata koera töö kõiki elemente. Selle hulka kuuluvad juhud, kui koera töö katkestatakse kopra poolt tekitatud vigastuste tõttu.

9. Rakendussätted

9.1 Tulenevalt katse unikaalsusest antakse jahikatsekohtuniku taotlusel selle jahikatse hindamispädevus nendele käesolevat jahikatset välja töötanud jahikatsekohtunikele, kellel on varasemast muudele katsetele kehtivad jahikatsekohtuniku õigused ilma eksamisooritusega.